

101838.
IT

PRZYJACIEL SZKOŁY

DWUTYGODNIK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

WYDAWCA I REDAKTOR
LEONARD BORKOWSKI

ROCZNIK IX

DRUKARNIA PEDAGOGICZNA W POZNANIU, TEL. 38.38.

Akc. Nr: 728/4931
A.

TREŚĆ DZIEWIĄTEGO ROCZNIKA.

ARTYKUŁY.

*** O chrześcijańskim wychowaniu młodzieży (Encyklika Jego Świątobliwości Piusa XI) (10)	369
*** Musimy budować twierdze w sercach obywateli (Przemówienie p. Ministra W. R. i O. P. Dr. S. Czerwińskiego) (17)	641
Bandura L. O rozwoju mowy (6)	227
— Rola uczuć w wychowaniu i nauczaniu (9)	321
— Współczesne kierunki pedagogiczne (16) (17)	593 645
— Braki naszej literatury dziecięcej (20)	784
Biliński J. Projekt programu nauki języka polskiego a szkoła powszechna (10)	387
Blachowski St. O potrzebie polskiego czasopisma psychologicznego (3)	96
Ks. Budzik W. Szukajcie a znajdziecie (o nauczaniu religji) (4)	131
Chabior E. Czy nie jest to i nasza wina? (12)	473
Choma W. Wycieczki w szkole powszechnej (8)	291
Cwenar St. Znaczenie instynktu i stosunek wychowania do niego (6) (8) (9)	241 295 335
— Sokrates jako niedościgniony wzór nauczyciela (13)	481
Czarnecka St. Wielki pedagog (Ks. Jan Bosko) (12)	449
Dmochowski A. Program fizyki i warunki jego realizacji (16)	604
F. M. Wymiana grup uczniowskich (12)	460
Fidziński F. Gimnastyka kobiet (19)	736
Friedländer M. Dom i szkoła w Stanach Zjednoczonych (18)	709
— Konwersacja w nauczaniu języka obcego (19)	747
Dr. Frycz St. Z naszej dydaktyczno-pedagogicznej przeszłości (Szkoły Rydzyskie Augusta Sułkowskiego) (14) (15)	525 564
Dr. Gebertowa G. Program nauki historii w szkole powszechnej austriackiej i niemieckiej (3)	81
Gogolewski R. Rysunek z pamięci (4)	143
Golabówna M. Nauczyciel i szkoła — na scenie (Pan Topaz czyli Wielkie A B C) (12)	462
Gugulski K. Praca ręczna w szkole a życie (11)	418
— Budźmy zamiłowanie do matematyki (15)	553
— Z historii polskiego szkolnictwa (Uwagi ks. W. Szwejkowskiego z 1808 r.) (16) (17)	626 654
Hanas F. Nauczyciel a postęp rolnictwa w Polsce (5)	169
— Powtórzenie nauki o elektryczności (11)	436
— Próba rozwinięcia programu rachunków w VII oddziale szkoły powszechnej (15)	570
Hecht G. Mesjasz Indyj Mahatma Gandhi jako nauczyciel i wychowawca (18)	711

Heising R. Nauczyciel — krasomówca (1)	11
— Kształcenie pedagogów muzycznych (11)	415
— L. O. P. P. w szkole (14)	534
Ikert B. Szkoła pracy a nauczanie geografji (1) (2)	15 49
Irys. Wychowanie w duchu pojednania (5)	176
— Praktyczna pomoc szkolna (17)	657
Jarmulski E. Na marginesie „Projektu programu nauki o przyrodzie“ (16)	617
† Karbowski A. Mikołaj Rej na polu pedagogicznem (9) (11)	329 404
Dr Kłesik A. O wzajemnym stosunku uczniów do lekarza szkolnego (1)	13
— Apteczka szkolna i pierwsza pomoc w nagłych wypadkach (2)	47
— Kajety zdrowia (5)	174
— Rozwój cielesny dziecka w wieku szkolnym (7)	273
— Do jakich granic ma szkoła obowiązek dbać o zdrowie powierzonych jej opiece dzieci? (8)	301
— O pewnych przesadach co do szkodliwego wpływu szkoły na zdrowie dzieci (9)	346
— Czystość powietrza w sali szkolnej (13)	487
— Uwalnianie dzieci od ćwiczeń cielesnych (19)	745
Króliński K. Na marginesie „Konfiskat szkolnych“ (20)	789
Litwie F. W jaki sposób wyrabiam u dzieci pismo estetyczne? (9)	352
Ł. T. Radjo a szkoła (3)	90
Marchewka E. Chóry szkolne i ich znaczenie (6)	229
Mazurek. Ogród szkolny (6)	231
Mitula M. Seminarzyści i studenci o przyszłym zawodzie nauczycielskim (14)	513
Mścisz M. Nowe programy a nauczanie geografji na 5 i 6 roku pracy szkolnej (5)	161
Neapolitański S. „Uczenie się pod kierunkiem“ na lekcjach matematyki (4)	122
— „Parametr“ (15)	584
Niesiołowska M. Dziecko-wychowawca (8)	289
N. St. Dziecko w życiu i literaturze: nowa szkoła, zabawka, wypisy czy książeczki, tragedia dziecka (7)	279
— Zagadnienia metodyczne: historia, geografja, nowe programy a szkoła twórcza (9)	365
— Uwagi o nauczaniu: heureka, rysunki (17)	668
Nowaczyk St. Poczucie czasu u dzieci (7)	248
— Chrześcijaństwo (Uwagi o lekcji historii) (17)	661
— Wyobrażenie czasu a nauczanie historii (18)	689
Papée St. Uroda poezji J. Kochanowskiego (11)	401
Piławski L. Chrońmy ptactwo zimą (2)	58
Raciniowski S. Karność myślenia (1)	1
— Na przełomie (12)	470
— Wakacyjny kurs psychologii i dydaktyki w Poznaniu (13)	506
Simonisówna M. Nauka geografji wobec nowych zadań (18)	697
Sobolewski J. Polska choinka w polskim tylko stroju (19)	760
Stein I. Nowa polska dydaktyka (B. Nawroczyński: Zasady nauczania) (20)	769
Sysło T. Rozwój mowy ludzkiej (1)	7
Szafranówna H. Coś niecoś o wycieczkach przyrodniczych w okolicy Poznania (6)	217
Szlandrowicz R. Znaczenie wychowawcze „Katarynki“ B. Prusa (7)	275
Szuman W. Dzieci nieślubne w szkole (18)	685

Smigielski M. Nauczyciel a studjum Platona (5)	178
Świdwiński St. O strajku szkolnym w b. zab. rosyjskim (4)	113
Trzeciak J. Wychowanie etyczne i estetyczne (2)	33
Urbański A. Karność w szkole (9)	348
— Na marginesie nowego programu nauki o przyrodzie (12)	457
— Jak wzbudzić u dzieci zamilowanie do czytelnictwa? (20)	777
Wa. O modelowaniu w oddziale pierwszym (14)	538
Walerowicz St. Zabytki przyrodnicze okolicy Cerekwicy i ich wyzyskanie w nauce szkolnej (12)	467
Warczak A. Pomiary antropometryczne w powiecie tucholskim na Pomorzu (6) (7)	193 252
— Nasze metody czytania w świetle psychologii postaci (19)	729
Wiacek St. O ideał wychowawczy dzisiejszej szkoły (2)	42
Wielński J. Stanowisko nauczyciela wobec dyktanda (2)	56
Wieszolek E. Z najnowszych badań amerykańskich nad czytaniem (4)	138
Witwicki W. Konfiskaty szkolne (18)	681

LEKCJE.

Cwenar St. Zapoznanie dzieci z zegarem (3)	99
Czerniakiewicz H. Prasa introligatorska (4)	147
Frańczak J. Jak zapoznałem dzieci z listem (2)	63
Har J. Cwiczenia ortograficzne: „Nie ma“ i „niema“ (15)	579
Jagodziński M. Czytanka (10)	396
M. J. Gruźlica (18)	717
Makosińska J. Deszcze zenitalne i elewacyjne (16)	636
Mamezyc Cz. O powietrzu (2)	67
Menzel J. Sposoby oznaczania podmiotu (4)	152
— Nasze płody kopalne: węgiel kamienny (8)	311
— Samorząd powiatowy (11)	443
— Rolnictwo (15)	581
Milenkiewicz J. Nasze drogi wodne. Stan obecny i plany na przyszłość (5)	187
Mścisiz M. Polska jako kraj przejściowy (10)	390
Pasternakowa H. Lekcja gimnastyki bez użycia sali gimnastycznej (dla dziewcząt) (11)	431
Rabiega E. Wprowadzenie litery „n“. (4)	149
Racinowski S. Zamiana ułamków zwyczajnych na dziesiętne i odwrotnie (8)	303
Remiszewska-Pawlowska H. Gdzie i jak znajdują wyżywienie w ziemie ptaki osiadłe? (1)	22
Szlandrowicz R. O kątach (11)	440
Toma M. Lekcja gimnastyki bez użycia sali gimnastycznej (dla chłopców) (11)	427
Urbański A. Gdzie i jak znajdują wyżywienie w ziemie ptaki osiadłe? (1)	18
— Śnieżka — zwiastunem wiosny (6)	232
— Zasługi Kościoła katolickiego około utrzymania polskości kraju (11)	433
— Prusy wschodnie pod względem gospodarczym (13)	496
— Rośliny iglaste: Sosna (16)	632
W. A. Jabłoń (13)	500
Wiacek St. Odmiana rzeczowników przez przypadki (17)	664
— Pieśń o starym wachmistrzu z r. 1831 (18)	714
Wytrażek B. Nasze drogi wodne. Stan obecny i plany na przyszłość (5)	181
Zurowski A. Lekcja języka polskiego w oddziale IV. (13)	490

UWAGI DYSKUSYJNE, NASZE ECHA i INFORMACJE.

Kalas J. Nasze drogi wodne. Stan obecny i plany na przyszłość (7)	280
Owczynnik B. O nauczaniu wierszy (2)	72
Scheiner B. Czy wiersz „Syn“ odpowiada wymogom etyki? (1)	26
Gawroński St. Co należy zapisywać w „Kronice szkolnej“? (7)	284
Ks. Rokoszny J. Co należy zapisywać w „Kronice szkolnej“? (7)	282
Steliga W. Jak postępuję w nauczaniu z dziećmi umysłowo upośledzonymi lub niedorozwiniętymi? (7)	285
Adresy szkół zawodowych (5)	191
Nauczyciel a podatek od lokali (7)	287
Uwolnienie ucznia od uczęszczania do szkoły (7)	286

OCENY KSIĄŻEK.

Biliński J. Nauczanie języka polskiego w niższem gimnazjum i wyższych klasach szkoły powszechnej. (Dr. A. Tomaszewski) (3)	106
Dr. Chałasiński J. Nauka obywatelstwa na poziomie szkoły powszechnej i niższego gimnazjum (J. Gdula) (17)	671
Jeleńska L. Sztuka wychowania (L. Bd.) (17)	670
Kaczorowski B. Klasyfikacja uczniów w szkołach powszechnych (A. Urbański) (11)	447
Klebanowski S. Zasady kierowania szkołą (R. Janiszewski) (20)	791
Sosnowski K. Tematy do wypracowań polskich (J. Mg.) (17)	673
Dr. Wachowski M. Prawo odpowiedniości w wychowaniu szkolnem i w oświacie pozaszkolnej (Iwsi) (15)	588
Mizeliński A. Parę słów o wydawanych obecnie encyklopedjach polskich (13)	503
Nowości wydawnicze (1) (3) (5) (8) (10) (13) (16) (17) (19) (20) 29, 110, 192, 317, 400, 509, 640, 677, 766, 798	
Przegląd czasopism (2) (4) (6) (8) (9) (12) (14) (15) (17) (18) (20) 76, 158, 237, 314, 367, 478, 549, 590, 675, 724, 794	

WYCINKI.

at. „Jakie tygodniki Pan — Pani — czyta? (13)	508
Bar. Babuizm (14)	548
Chrzanowski B. Drobna uwaga o szkole. (14)	547
D. Z. Kasprowicz a „cała Polska“ (17)	674
Jankowski J. „Nowe wychowanie“ od Rousseaua do Montessori (1)	27
Łempicki Z. Jak się dziś uczy (20)	792
M. Marnotrawienie czasu w szkole (4)	156
Z. J. Wundt a Polska (20)	793

RÓŻNE.

Aforyzmy (7) (8) (18) (18)	278, 290, 688, 723
Błędy drukarskie (7)	287
IV Zjazd Pedologiczny Czeskosłowacki (4)	154
Jubileusz Seminarjum Nauczycielskiego na Spiszu (Mg.) (4)	155
Konferencje informacyjne dla kandyd. na W. K. N. (7) (20)	288 797
Konferencje ministerjalne w sprawie szkół średnich (4)	141
Konkursy na wzory lekyjne (1) (3) (5) (7) (9) (12) (17) (19)	27, 105, 191, 281, 362, 466, 667, 765
Kursy wakacyjne dla nauczycielstwa (10)	399
Kursy wakacyjne zagranicą (4)	155
Międzynarodowa wystawa nowoczesnych zabawek oraz nowych przedmiotów dydaktycznych w Pradze (4)	155
Kształcenie nauczycieli w Czechach (4)	154
Nauczyciel bez książki i czasopisma (B.) (9)	363
Nauczyciel na usługach prehistorji (12)	477
Nauczycielskie organizacje w Słowacji (4)	154
O pomoc koleżeńską (20)	797
Ogniska wakaćyjne (11)	448
Opieka kulturalna nad Polonją zagranicą (12)	476
Pożyteczne kursy (gospodarstwa domowego) (Ryszkowska H.) (11)	447
Program wycieczek na rok 1930 (2)	74
Uchwały II. Sejmiku Przeciwalkoholowego w Poznaniu (10)	399
Władze szkolne a tydzień propagandy trzeźwości (3)	109
Wycieczki do Włoch (3) (18)	109 728
Wypożyczalnia przezroczy Tow. Czytelni Ludowych (18)	728
Wyższe Kursy Nauczycielskie w roku szkolnym 1930/31 (6)	236
Zjazd Delegatów Sekcji Polskiej Ligi Nowego Wychowania (5)	191

